

COSINZEANA

PROPRIETAR: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA □

REDACTOR: Dr. NICOLAE DAMIAN

Anul — V. Nr. 1—2.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. — America 3 dolari. — Germania 15 M.

Orăștie, la Anul-Nou 1915.

MORȚII NOȘTRI

† Căpitanul *Iustin Hossu*
din Blaj, (fiul canonicului loșit Hossu), dis-
tins cu „Crucea pentru merite militare cu
decorațiunea de război”, a căzut pe câmpul
de luptă din *Galiția*, lovit mortal de-un
glonț inamic, la 13 Noemvrie 1914.

† *Gregoriu Boca*,
dirigentuț filialei „Tibleşana” din Caianuț-mic,
oficer în rezervă și purtătoruț steagului re-
gimentului de infanterie 63 din Bistrița, a
căzut pe câmpul de luptă cu Rușii, lovit de
mai multe gloanțe de mitralieză.

Mai multă credință ..

În locul obicinuitelor a. n. f., cu aceste trei cuvinte urâm de data asta. Și urarea noastră de noul an, simțim, că e mai sinceră, mai dreaptă și mai justificată. În mijlocul furtunei deslănțuite, în cataclisma zguduitoare, ce amenință cu prăbușire neamuri și hotare, nimic nu ni-a pierit din suflet mai mult, decât credința, decât avântul și izbânda visului, pe care l-am nutrit ani de-a rândul, cu care ne-am înfrățit și cu care ni-am contopit.

De-aceea, mai *multă credință!* Mai multă credință în sufletele, cari la cea dintâi buibuitură de tun din vara anului ce trece, au tresărit, ca dintr'un somn chinuitor și 'n locul îndemnurilor, în locul lupțelor și a marelor ideale, au profesat — acum când lupta izbucnise — iubire falsă, avânt nedrept și biruință brutală.

Acestora mai multă credință și credință mai multă tuturor celorlalți, respirați și anonimi, cari nu au crezut niciodată și nu pot crede nici acum. Mai multă credință, căci de veacuri n-a fost vre-un an nou mai nou decât acesta și de veacuri anul nou n-a ascuns mai multe mistere și misterele de anul nou, de veacuri n-au fost mai luminoase și mai ușor de înțelese.

Sara sfântului Vasii de data asta, nu-i sara petrecaniilor iefține de cafenea, nu-i sara râsetelor și-a jocurilor până 'n zori de ziua, — nu trebuie să fie sara asta, — ci sara sfântă a marei spovedanii, a spovedanii din urmă, a examinării

sufletului, a reprivirii peste o lume ce se prăbușește și a încheșării nouilor formule de consolidare, de existență, de viață!

Cei slabi, și nevoieși, cei timizi și expectativi, cei ce niciodată n-au crezut într'o evoluție istorică, într'o lege firească ce nu cunoaște pravili parlamentare, aceia — acum, că-i ceasul din urmă — să-și arunce pe cap cenușe. *Noul an* dărămă, preface, înalță, croește o nouă lume și 'n lumea asta n-au intrare slabi și necredincioșii, falșii și calculatorii. Să piară deci păcatele de zeci de ani, cei slabi s'adune tărie și cei morți pentru noi, tot pentru noi să renască...

Ding... dang... ding... dang... e ceasul douisprezece. Lumina anului 1915 răsare strălucitoare, și taie brazdă adâncă pe bolta cerească. Departe, pretutindeni, sunt buibuituri de tunuri, sunt râuri de sânge, sunt neamuri înarmate ce luptă pentru ideale de veacuri. În lupta mare și sfântă n-au rost cuvintele convenționale, ci numai urările mari, generale. ...De-aceea noi, în ajunul acestui an mare, nu urâm a. n. f., ci *mai multă credință!*

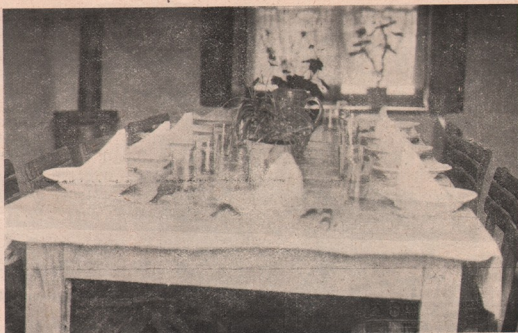

Rugăm pe toți cei ce nu doresc să mai aboneze foaia noastră pe anul 1915, ca să ne trimită neapărat napoi numărul acesta, ca să-i ștergem din lista abonaților.

„Ambulanța Petran” — Cluj: Doctorul Bașiota — pe treptele spitalului.

„Ambulanța Petran” — Cluj: Sața de mâncare.

Pomul de Crăciun al Cercetașilor României.

— Cuvântarea A. S. R. Principele Carol. —

În sala teatrului „Carol-cel-Mare” din Capitală a fost în ajun sărbătorirea pomului de Crăciun al Cercetașilor români, sub prezidenția A. S. R. Principele Carol.

Serbarea s'a deschis cu marșul cercetașilor cântat de corul lor și de muzica regimentului Ilfov Nr. 21; Dna Maria Ciurcea a zis admirabil versurile *Ginta latină*, de V. Alexandri, iar Zaharie Bărsan a declamat cu multă însuflețire, un fragment din *Carmen Saeculare* al poezilor St. O. Iosif și D. Anghel.

Corul cercetașilor a mai cântat „*Bună dimineața la moș ajun*”, iar societatea „*Carmen*” diferite cântece și colinde.

În urmă A. S. R. Principele Carol a rostit o cuvântare, aproape în termenii următori:

„Sunt fericit că astăzi mă găsesc pentru a treia-oadă în jurul cercetașilor mei.

Din nenorocire, cercetașii din provincie m'au împedecat ca să vă văd mai des. Sper să fiu de acum mai aproape de voi și să

îngrijesc de instrucția voastră. Mulți au crezut că vrem să înviem pe micii dorobanți de mult adormiți. Nu este adevărat. Scopul nostru este mai mult moral.

E drept că la armată trebuie să ne gândim încă din prima tinerețe. Dar aceasta nu înseamnă că vrem să ducem cercetașii la războiu. Înainte de toate noi vrem să facem pe bunii cetățeni de

mâne cari să știe cum să se conducă în societate.

Să dați ascultare instructorilor vostri. Trăiască România!

Discursul e ascultat în picioare de public și salutat cu aplauze. Dl colonel Berindei strigă: Trăiască M. S. Regele, M. S. Regina, M. S. Regina Elisabeta și întreaga dinastie!

Muzica intonează imnul regal.
A. S. Regală eră îmbrăcat în vest-

„Ambulanța Petran” — Cluj: Doctorul Bașiota șeful spitalului, cu 2 asistenți ai sei.

Căderea fortăreței germane Tsing-Tao, de pe coasta Chinei, în mâinile Japonezilor: Vederea ultimului asalt dat de Japonezi și Englezi contra cetății care, timp de aproape trei luni, a opus o rezistență eroică.

mânt de cercetaș, iar dl profesor Murgoci deasemenea.

Un admirabil pom de Crăciun, împodobit și luminat, eră încărcat cu daruri, pe care le împărțeă Al-teța Sa.

Darurile erau din obiecte de cercetășie și din alte surprize, care bucurau mult pe cercetașii, veniți în mare număr în uniformele lor.

În timpul împărțirii darurilor, muzica a cântat uvertura din opera *Semiramis* a maestrului Rossini.

Serbarea s'a încheiat seara. Publicul plecând cu cele mai frumoase impresii despre activitatea cercetașilor români și a societății lor.

□ □ □

Cătră Lumină.

I.

*Ca pasări rănite
Trec clipele greu
Și-și lasă fiorul
În sufletul meu,*

*Iar sufletul trece
Spre tine în zbor. —
Lumina mea scumpă,
De tine mi-e dor.*

*Și dorul meu prinde
Cucernic cuvânt. —
Lumina mea dulce,
Pe tine te cânt.*

*Și cântul spre tine
Se 'nalță senin,
Lumina mea caldă,
La tine mă 'nchin.*

*Ah, ochi-mi de-apururi
Icoana-ți răsfrâng.
Lumină frumoasă,
De dragul tău plâng!...*

II.

*Lumină curată
Și dulce și bună,
Privirea-mi te cată
În nopți fără lună.*

*Spre tine se 'ndreaptă
În nopți fără stele
Și raza și așteaptă
Cântările mele.*

*Lumina mea sfântă,
Lumina mea dragă,
Pe tine te cântă
Gândirea-mi pribeagă.*

*Și visele toate
La tronu-ți s'adună
Din flori parfumate
Să-ți jacă cunună.*

*S'o poarte stăpâna
Pe fruntea-i senină. —
Intindu-le mâna,
Lumină, Lumină!*

III.

*Lumină, Lumină,
Coborâre-le lina
Din lumea-ți de stele
Pe visele mele.*

*Lumină frumoasă,
Te lasă, te lasă
De pe cerul tău
Pe sufletul meu.*

*Și-mi fă să 'nflăorească,
Lumină cerească,
Să-mi rădă în soare
A mitului floare!...*

I. U. SORICU

□ □ □

Adevăr și minciună.

De mic te învăță cei de acasă, înstitutorii, apoi profesorii, că trebuie să ai un cult pentru adevăr și să fugi de minciună, cum fugi de întuneric. Adevărul e lumina strălucitoare a soarelui, minciuna e besna peșterilor pline de bufnițe.

Și cu toate acestea, în viață e pe dos; bietul adevăr nu știe pe unde să se mai ascundă, iar minciuna tronează îngâmfată și disprețuitoare. E o poveste veche, nu s'a

Frații Sorescu: Cinci frați ofițeri și toți răniți pe câmpul de luptă.

— E vorba de cei cinci frați Sorescu, fii ai regretatului avocat Oct. Sorescu, din Brașov, cari toți au fost mobilizați în armata austro-ungară și toți au plătit cu vitejie tributul sângelui pe câmpul de luptă. — Ei sunt: *Mircea Sorescu* (1) sublocotenent în regimentul 2 infanterie. El a fost rănit în luptele din jurul Lembergului și cam de mult își așteaptă însănătoșirea, în spitalul militar din Brașov. — *Horățiu Sorescu* (2) sublocotenent în același regiment, rănit tot întruna din luptele dela Lemberg și internat ca și Mircea în spitalul militar din Brașov. — *George Sorescu* (3) sublocotenent în reg. 2 infanterie. Rănit la Lemberg, se află acum la spitalul militar din Brașov. — *Sabin Sorescu* (4) sublocotenent în reg. 50 de infanterie. Rănit în luptele dela Krasnik, restabilibil și trimis din nou în Galiția, a fost rănit pentru a doua oară și se află acum în căutarea spitalului din Brașov. — *Ovidiu Sorescu* (5) locotenent din reg. 50 de infanterie, căzut întâia oară rănit în lupta dela Krasnik. Restabilindu-se, a fost trimis din nou pe câmpul de războiu din Galiția, unde a fost rănit pentru a doua oară în luptele din jurul fortăreței Przemysl și se află acum într'un spital din Budapesta.

născut în veacul al douăzecilea, o știe toată lumea, e o banalitate, ceva care a câștigat drepturi prin uzul comun.

Știința singură luptă în contra minciunii, care știe să ia toate formele cele mai frumoase, căreia îi se zice și imaginațiune, vis, iluzie etc.

E sufletul omului mai aplecat spre fantasmagorii, deși realitatea e mult mai interesantă, și, când își simte mai ales neputința de a înțelege, aleargă la arpile imaginației, care-l pierde în văzduh.

Pe cine oare miră astăzi faptul, că astronomii, cu ani de zile mai înainte pot să-ți prezică pozițiunile tuturor astrelor, producerea tuturor fenomenelor cerești? Ce poate fi mai mare decât să vezi cum mintea omenească a ajuns să fie stăpână pe mersul acestor astre, să-ți spună ora, minutul și secunda, când luna va acoperi cu totul soarele, sau când

și unde va apare o cometă ce se întoarce după trei sterturi de veac?

Dar nici aplicările științei nu mai miră pe oameni și îți instalezi lumină electrică în casă, fără să ai cea mai mică curiozitate să știi, cum se produce curentul electric de care te servești și probabil, nu se miră-nimeni cum merge tram-

vaiul electric. E așa simplu: Electricitatea. Și s'a isprăvit. E un adevăr ce nu are nevoie să fie cunoscut.

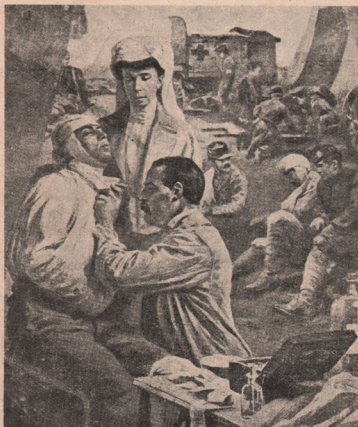
Dar iată că d-na de Thèbes, sau un coleg mai mittel al dumisale din România, publică o carte, în care are curajul să-ți spună cu un an mai înainte că „America se va împărți în mai multe dinastii”, „Franța se va proclama imperiu”, etc., iată că e ațâțată curiozitatea tuturor. Ceeace e spus mai vag, fără îndrăzneală, e discutat, comentat, ba bunul public și-aduce aminte, că una din profețiile din anul trecut, s'a întâmplat, deci, urmează că profetul astral nu se înșală. Și iată bietele stele — sori imenși în realitate — făcute complice în această minciună gogoneată. Căci profețiile acestea sunt făcute după cum se vor prezentă astrele în 1915, de pildă, după constelațiile în care se vor afla plantele, după o mulțime de semne cerești, pe care astrologii moderni, le interpretează așa cum vor.

Și minciunile acestea fără poezie cel puțin, minciunile acestea nedemne de un veac pretins luminat, găsesc un ecou formidabil, căci dacă profetii locali, nu găsesc la noi decât ziazele populare, almanahul dnei de Thèbes și cele similare din Germania, Anglia, etc., se vând în zeci și sute de mii de exemplare.

Făcusem o prinoare cu un prieten că dacă, în loc să scriu cărți de astronomie populară, a-ș tipări un almanah cu precizări mincioase,

Luptele din regiunea Lacurilor Mazuriene. Vederea satului Nicolaiew, centrul sângeroasei bătălii, în care generalul Hindenburg a reputerat asupra Rușilor o victorie strălucită.

Regina Elisabeta a Belgiei, ca soră de caritate, ajută pe un medic la pansarea unui rănit la o ambulanță sanitară așezată la 4 km. numai de linia de foc.

m'ași îmbogăți în câțiva ani de zile. Noroc că mi-e mai drag adevărul cu toată sărăcia și necazurile lui. E o luptă veche a celor puțini în contra adorării minciunii sub diferitele ei forme și victoria tot nu e aceea care trebuie să fie, de oare-ce cultura e prea puțin răspândită și prea superficial acolo unde e răspândită.

De ce le place oamenilor să fie înșelați? E oare realitatea atât de urâtă? Nu, natura e încântătoare și adevărurile ei superbe. Dar oamenii nu cunosc încă natura și se pierd în amănunte, mai ales în cele pe care le inventă ei înșiși.

Războiul european de azi nu l'au prezis astrologii, ci economiștii, aceea cari cunoșteau mersul industriei mari, relațiunile comerciale dintre țările mari, cari cunoșteau cauza marii dușmăni dintre Germania și Anglia. Revistele economice, deci științifice, au prezis de ani de zile acest războiu.

Moartea împăratului Franz-Iosef a fost prezisă până acum de vre-o zece ori și tot așa imperialismul francez și decăderea papismului. Aceasta nu împiedecă pe bunii profeți moderni să revie la asal și publi-

cul e foarte încântat, că mai știe ceva înainte încă de a se fi întâmplat.

E ceva copilăresc, nedemn de un om cult, o adorare pe față a minciunii, care nici elegantă, ca în artă, nu e cel puțin.

Victor Anestin.

□ □ □

Oșteanul mort.

Pe câmp, departe, părăsit
Sărmanul om mort zace,
Cel mai viteaz erou, uilat,
Acum în timp de pace!..

Pe fiecare mori cu-onor
Mulțimea îl conduce,
Doar el rămâne părăsit,
Înfinș și fără cruce...

Ci toluși seara, în amurg,
Departe într-o căscioară
Un fată jeluie amar:
— „Ah! numa să nu moară!”

Măicuța plânge suspinând
— „Eu simt că nu mai este,
Alăta vreme a trecut
Fără s'avem vre-o veste“.

O fată întră întrebând
De el, ea vrea să știe;
— „Ah ce o fi cu iubitul meu?
Că n'o fi mort, — vai mie!”

Plecați icoanei, câte-și trei
Imploră îndurare,
Pentru oșteanul lor iubit
Azi fără de suflare.

Iar lacrimile lor pe cer
În nour se adună
Și deasupra celui mort
Plutesc ca o cunună.

Și 'n noapte lacrimile cad
Pe fruntea lui vitează,
De veghe, stelele pe cer,
De-asupra-i scânteiază.

I. R. Zăvoeanu.

□ □ □

Obiceiuri și credințe.

Încă din timpurile străvechi zilele dela 25 Decembrie și până la 6 Ianuarie (Botezul Domnului nostru I-sus Christos) se numesc cele 12 nopți sfinte. Ele fac parte din zilele misterioase ale anului. Probabil că noi vedem în ele o rămășiță păgână de oarece la cele mai multe popoare din anticitate, mai cu-seamă Germanii cei vechi credeau că în timpul începutului iernei umblă duhurile rele. După aceste 12 zile se crede că se poate stabili și vremea fiecărei luni. După cum este vremea din ziua întâi de Crăciun și până la Bobotează va fi în cele 12 luni ale anului.

Accea ce visează cineva în nopțile aceste se va implini în lunile cealalte dearândul și acela care voește să-și știe soarta, trebuie să folosească aceste nopți pentruca să arunce o privire în viitor.

La unele popoare domnește credința că în aceste zile să nu se mănânce legume păstoaioase.

Afară de aceea, nu este bine să se lucreze, mai cu seamă să nu se spele rufe și să se toarcă.

Foarte caracteristice sunt sərbările Crăciunului în Norvegia. Sentimentul care predomină acolo este acela al ospitalității, al generosității; toți trebuie să ia parte la veselia generală; cei cu dare de mână împart daruri săraclor.

La aceste sərbări iau parte nu numai oamenii, dar chiar și animalele; pentru pasări se atâră de crengile arborilor coșulețe cu semințe și animalelor ce muncesc, țăranelu

Generalul Putnik, Șeful Statului Major General al armatei sârbe.

dă o porțiune de mâncare mai mare ca de obicei, robind cuvintele sacramentale: „Dormi bine, muncește cu spor și bine”!

Unicul animal care este exclus dela această serbare, este pisica. Pe când în tot cursul anului pisica este lăsată să doarmă lângă sobă, în noaptea Crăciunului este dată afară și vai de ea dacă se inapoiază. Dar pentru ce asta? Pentru că domnește credința că pisica manifestă în noaptea de Crăciun instincte de lup.

Sara, mai înainte de a se culca stăpâna casei, scoate cenușa din sobă; a doua zi întreaga familie se adună în grajd; femeile dau de mâncare dobitoacelor adăogând la mâncare puțină cenușă cu sare, apoi șeful familiei ia niște piatră arsă și face cu ele semnul crucii pe spinarea animalelor, aceasta pentru a combate strechea.

Această ceremonie este făcută cu cea mai mare solemnitate și într-o tăcere profundă.

Din ziua de Crăciun și până la Bobotează, pădurarul nu se atinge de nici un arbore din pădure, căci există credința că dacă o vacă va călca peste un arbore, va deveni schioapă.

C. Scurtu.

□ □ □

RÂNDURI MĂRUNTE

Demisia părintelui Lucaciu și a dlui Octavian Goga din partidul național. Părintele Lucaciu și Octavian Goga au trimis următo-

nule președinte, să binevoiați a ne primi demisiunea din comitetul executiv al partidului.

Primiți asigurarea înaltei noastre considerațiuni.

București, 23 Dec. 1914.

Dr. Vasile Lucaciu m. p.

Octavian Goga m. p.

Papa propune schimbul de prizonieri între beligeranți. Papa Benedict a adresat la anul nou o telegramă tuturor suveranilor statelor beligerante, în care propune schimbarea prizonierilor neapți pe mai departe pentru serviciul militar.

Impăratului și Regelui Francisc Iosif i-a adresat următoarea telegramă:

„Incredându-mă în simțămintele de caritate creștinească de care M. V. este inspirat, rugăm pe M. V. să sfârșească acest an funest și să deschidă anul nou printr'o operă de marinimie suverană, primind propunerea noastră, ca între statele beligerante să aibă loc schimbul prizonierilor de războiu ce s'ar consideră de aici înainte ca neapți pentru serviciul militar”.

Impăratul Francisc Iosif a răspuns prin telegrama următoare:

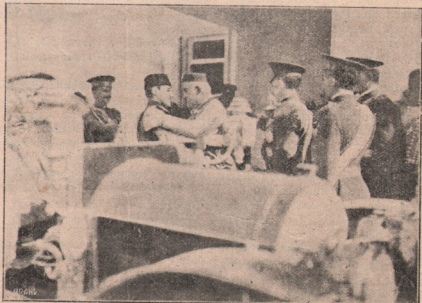
„Adânc mișcat de simțămintele de caritate creștinească, cari au inspirat pe Săncititatea Voastră în mărinimoasa inițiativă care ținește la schimbul prizonierilor de războiu, recunoscuți ca neapți pentru serviciul militar, am însărcinat deja tele-

rea scrisoare dlui Gheorghe Pop de Băsești, președintele partidului național român din Transilvania și Ungaria:

Domnule președinte,

Subsemnații câștigându-ne convingerea că ideia unității politice a neamului trebuie să îndrume toate conștiințele în aceste zile istorice, suntem incredințați că programul partidului național român din Transilvania și Ungaria nu mai corespunde exigențelor naționale impuse de împrejurările schimbate.

Pentru păstrarea libertății noastre de acțiune, deci, vă rugăm, dom-

Regele Nikita al Muntenegrului, îmbrățișând pe Prncipele Alexandru al Sârbiei.

Marinarii germani, încorporați în marina de război turcească, au înlocuit bereta cu fesul.

grafic pe ambasadorul meu pe lângă Sf. Scaun, să informeze pe cardinalul secretar de stat că guvernul meu primește din inimă în principiu această idee generoasă și se va grăbi a începe tratări cu statele pe cari aceasta le privește, spre a ajunge la realizarea practică a propunerii Sf. Voastre“.

„Giornale d'Italia“ spune că Sf. Scaun a primit răspunsuri favorabile dela toate statele beligerante la inițiativa Papei privitoare la schimbul prizonierilor invalizi. Numai Franța n'a arătat încă în mod oficial adesiunea sa; răspunsul oficial va sosi în curând și dela Franța.

Disciplina germană. — Un deputat francez, voluntar de război, povestește într-o scrisoare următoarea anecdotă cu privire la admirabilul spirit de disciplină al armatei germane:

Una din auto-mitraliezele noastre a făcut deunăzi un raid uimitor. Locotenentul de marină care o comandă, aflase că un regiment german trebuia să intre cu muzica în frunte într'un sat. Auto-mitralieza veni într'impănarea coloanei inamice și îndreptă asupra ei un foc nimicitor.

Germanii aveau ordin de a defila în pas de paradă; nu li se spusese să tragă. Ei continuă să defileze și, fără să riposteze, fără să se a-perce, se lăsară să fie scerați de ploaia de foc, până la ultimul om.

Un trompet în chip miraculos scăpat de loviturile primelor gloanțe, continuă să meargă singur, în capul... regimentului ce nu mai există. În cele din urmă însă și acest soldat

a căzut ciuruit de gloanțe, dar cu trompeta la gură.

Toată disciplina prusiană e cuprinsă în această purtare a regimentului în chestiune: omul se supune fără ezitare ordinului ce primește; soldatul prusian nici nu-și permite să cugete, să chibzuiască, să ducă nepăsător la moarte, o sfidează, dacă așa e ordinul.

„Nu pușcă, frate!“ E nespuse de jalnică povestea despre întâlnirea voinicilor noștri cu frații lor români din Sârbia și Basarabia, pe câmpul de luptă. Răniți sosiți de pe ambele fronturi, și dela Ruși și dela Sârbi, de-opotrivă spun, că la asalturile cu baioneta rămăneau înmărmuriți, incremenindu-le arma în mână, când soldatul inimic, străpuns de baioneta lor, se prăvălea la pământ gemând pe românește: „Vai săracii copii mei...“, „nu mă omori, frate“ și altele.

Scrisorile ce sosesc dela cei din linia de foc, adevăresc spuselor răniților.

O patrulă de iscoadă, compusă din feciori de-ai noștri, — scrie un sergent român de pe câmpul de luptă din Polonia rusească, — avea poruncă să meargă până în satul apropiat, în recunoaștere. Peste puțin marș, se pomenește ai noștri în față cu un pichet de Ruși ce se încălzeau lângă un foc, frigându-și cartofii. Neașteptându-se nici unii nici alții la așa o surprindere, s'au înspăimântat reciproc, dar desmetecându-se ai noștri mai repede, i-au întrebat cu sânge rece:

— *Halt, ce faceți?*

Minune, Rușii draclului răspunseră într-o românească curată:

— *Nu pușcă, frate! Frigem cartofii...*

Au schimbat ei apoi mai multe vorbe, căci erau frați de sânge, basarabeni; au mâncat laolaltă cartofii și s'au reînpoiat cu toții la noi, asigurându-i, că la noi umbli și câinii cu colac în coadă. Sărmanii de ei și sărmanii de noi...

Un pretendent german la tronul Angliei. — Marea dorință a Germaniei, în groaznicul războiu de acum, e de a reduce puterea Angliei. Împăratul Wilhelm II susține chiar că are un drept legitim la coroana Marii-Bretanii, ca fiu mai mare al defunctei împărătese Frederica, fiica mai mare a Reginei Victoria.

Un alt pretendent german la Tronul Angliei e Prințul Moștenitor al Bavariei (căsătorit cu o soră a curajoasei Regine a Belgiei).

Prințul *Ruprecht* al Bavariei este într'adevăr în ziua de azi, reprezentantul ramurei mai mari al Casei Stuart, din care se știe că Regele George V. nu se coboară decât printr-o soră a nefericitului Carol I. mărătită cu Prințul de Orange.

Înaintarea Turcilor spre Egipt. Printr-o coincidență curioasă, două faze ale războiului actual se desfășoară în jurul trecerii canalurilor: Germanii în Flandria sunt în ajun să încerce o nouă lovitură contra liniilor aliaților care apără *Yserul* și *canalurile*, cari sunt în legătură cu acest fluviu, iar Turcii, pe de altă parte, înaintează la 25 leghe de *Canalul de Suez*. Aceste două operațiuni sunt îndreptate indeosebi contra Angliei.

Germanii pare că au părăsit sistemul lor de a ataca prin surpriză, în schimb unei concentrări mai deschinse, pe un singur punct și nu pe mai multe de-odată. Cu un cuvânt, ei lucrează serios și acei cari socot că au făcut ultima lor sforțare, se înșală.

Cât despre Turci, atacând Suezul, ei se îndreaptă spre Egipt pe drumul cel mai scurt.

Cu toate că e vorba de Turci, nu credem că trebuie nesocotiți. Ei nu au concentrat pentru nimica atâtăta oameni în Siria și în Palestina și e clar că vor face o sforțare pentru a trece Canalul de Suez, căci speranța de a tăia comunicațiunile Mării-Britanice cu Răsăritul, e prea ademenitoare pentru a fi părăsită.

DOAMNA MUNȚILOR

PIESĂ TEATRALĂ ÎN 4 ACTE, ÎN VERSURI, DE I. U. SORICU

ACTUL I.

SCENA I.

Un țăran, care are două blăni de lup, câtră altul mai tânăr, care poartă pe mână o blană frumoasă de jder, zice zimbînd cu ironie:

ȚĂRANUL I:

Precum văd, în iarna asta s'a 'ntărit la colț boerul, Ne-a 'nhățat de Sfântul Gheorghe mie lupii, ție jderul.

ȚĂRANUL CU JDERUL:

După lege, după datini... Pot eu legile să stric?

ȚĂRANUL CU NĂVODUL:

Peștele cel mare, frate, îl inghite pe cel mic.

Acelaș, câtră o fată care trece pe lângă ei cu un miel alb în brațe:

Fugi, fetico, la o parte, arată spre blana de lup
că ți se 'nspăimântă turmal...

FATA:

N'avea teamă, știi prea bine unde li se pierde urma:
Lup și turmă până mâne uită sfadă și tocmeală,
Înfrățindu-se 'n aceeaș puțină cu argăseală.

Fata trece înaintea, căutând cu ochii pe cineva. Se oprește în fața unui flăcău, ce stă singuratic lângă un copac.

FATA:

Uite-îl! Și de când îl caut!.. Dar de ce te-ai ascuns, Stoe?
Lărtă-mi gluma și de-aceia hai la horă!.. Fă-mi pe voe!..

Punându-i mâna pe umăr.

Nu-i fi vrând pentr'o năframă să ne-aduci pe cap năpastă,
Să ne moară bietul suflet, ca răsura de pe coastă?..

FECIORUL:

O năframă! Dar năframa fără 'mpotrivire dată
A fost giulgi credinței mele...

FATA:

Glumă!..

FECIORUL:

Glumă vinvată!..

În altă parte o fată c'o trambă de pânză în brațe vorbește c'o bătrână. Bătrâna toarce. De furcă are atârinate două prosoape țărănești și o năframă.

FATA:

Tot bărbată, mătușică, și te mulțumește sporul?..

BĂTRÂNA:

Sfărănd în cântec, fusul, parcă-mi mai alină dorul.

Mângăind-o pe față.

Că m'a prins dela o vreme, inima și mintea-mi fură.

FATA:

De când Solomon pe semne e la Blaj, la 'nvățătura.
Să-ți ajute Prea-Curata sănătos să-l vezi acasă.

BĂTRÂNA:

Să mi-l văd. Pe dânsul popă și pe tine preoteasă!
Am și eu un gând pe lume. De mi l-aș vedea 'mplinit,
Și-apoi sapa și lopata, să-mi dorm somnul liniștit.
Dar mi 'ntunăcă o teamă lumea gândurilor mele:
Grinzile-mi troznesc în casă, mă trezesc în visuri rele,
Parc'aud mereu blesteme și-ud clopotele 'n zvon,
Și, plângând, mi-aleargă dorul tocma 'n Blaj la Solomon.
Ce-o mai fi de nu-mi trimete un cuvânt de sănătate?..

FATA:

O fi grija preoției!..

BĂTRÂNA:

Poate-i fi având dreptate!..

STOE, continuând conversația cu fata de lângă ei:

Ca să viu la horă?..

FATA:

Stoe!..

STOE:

Alunița de sub geană!..

FATA:

După flori pentru descântec mergem mâne în poiană!..
li amenință cu gingăsie.

STOE:

Ce șireată!..

Fata se depărtează bucurată. Mai mulți feciori se grupează în jurul bătrânului cu fluerul și cu ciurul.

UN FECIOR:

Moș Imbroane, unde ți-ai lăsat ploconul?..

IMBROANE:

Drept plocon, eu zic din fluer, nu vrei tu să-mi ții isonul?
Ba și-un chiot, de-i nevoe, o să dau în deal și 'n vale.
Ce?.. Pentr'un bordei de humă..

FECIORUL:

Socoteala dumitale!..

IMBROANE, câtră o bătrână, care s'a așezat la odihnă pe scări:

la mai bine, lele Soro, dă colea pe ciur cu bobii,
Să vedem, ne cade bine?.. Mai munci-vom mult ca robii?..
C'a spus dascălul Ilie, când s'a 'ntors dela Orade,
Că p'acolo se vorbește cum că iobăgia cade!..

Murmur de bucurie în mulțime.

O VOCE:

Ce-a spus dascălul Ilie?.. Unde?..

O FATĂ:

Ei, n'a spus nimica.

Ascultați mai bine colea, dă cu bobii mătușica!..

IMBROANE, aruncă femeii bobii:

Iaca bobi!.. Acuma, fete, așezați-vă șirag,
Să vedem, ajungeți și voi tot neveste de iobag?..

BĂTRÂNA SORA:

Tot numai la slobozie și la codru-ți șade mintea,
Parc'ai fi lotrit pe vremuri pe la Baia 'n rând cu Pinte!..

Dând cu bobii:
Uite colea ce cărare s'a ales, ca la indemn.

IMBROANE:

Nu spun eu?... Un semn e asta. Ce ziceți voi fete?...

FETELE:

Semn!...

IMBROANE:

Știu eu bine... Când cuțitul a ajuns până la os,
Pune 'n cumpăna vieții câte-un dar Domnul Cristos.
După câte mi s'arată seara după mers de stele...

Glumeț, cătră o fată de lângă el:

Oacheșo, dar cine-ți rupse salba scumpă de mărgelă?...
la treci colea, nu te teme de mustața mea cărunță,
N'ai să-mi plângi la 'nmormântare, dar eu o să-ți joc
[la nuntă,

Și-am să-ți car cu ciurul apa și cu sapa lemne-ți tai...

Grupurile se îndreptează spre bătrâna cu bobii.

BĂTRÂNA, cătră Imbroane:

De tea-i ospătă încalte, ca și Moțul din mălai!...

Se scoală.

lată-ți ciurul!... O să creadă, când li-i da, că-i învechit.

IMBROANE:

Ba că nu... Să-i pară bine, că-i întreg nepetecit!...

UN FECIOR:

Dar de ce nu mai trimete nemeșul după plocoane?...

Ni se face-alcea sară și-azi e horă, moș Imbroane!...

IMBROANE, (glumind):

Nu ți-am spus că-i lege nouă, că se șterge iobăgia?
Nu mai da ploconul, du-te, joacă hora și chindia!...

Observând pe feciorul boeresc Pinteia, că vine pe terasă.
lată vine Pinteia!...

MAI MULȚI:

Singur?...

IMBROANE:

Și boerul o să vină!

Privind împrejur, strigă:

la chemați-i mai degrabă, pe cei de prin grădină!...
Arată cu mâna grupurile, cari ce să se apropie.

SCENA II.

Acciași, Pinteia.

PINTEA, în haine românești, cu cisme, pantaloni de
pânză largi, pieptar scurt și căciuliță creată:

Veniți toți, ca să vă vadă la un loc Măria Sa!...

Vrea să vă vorbească o vorbă, veste bună, știți!...

MAI MULȚI:

Așa?

Grupurile se apropie tot mai mult de scară.

UN FECIOR:

Nu mai de-ar veni mai iute, că ne pierdem ziua 'ntreagă!...

PINTEA:

Nu cărti, că-i cea din urmă zi pierdută, frate dragă!...

Și-apoi n'ai pierdut atâtea zile în viața ta,

Nu ți-a pus căluș la gură, teama de Măria Sa?

Sărbătoarea sărbătoare, ți-a furat-o vre-o poruncă?..
Două zile de robotă într'o săptămână-i muncă?..
Și când foamea și boala s'abătuse peste sat,
Cine se 'ngrijia ca Dragoș de voi toți?...

IMBROANE:

Adevărat!...

Când sărmana răposata nu brodisese niște cergi
Cui i-au scuturat jocul douăzeci și cinci de vergi?..
Mie!...

Mulțimea râde.

PINTEA:

Alea te făcură om întreg, pe cât aud,
Altfel putrezi ai și-acuma pus în lanțuri la Aiud.
Focul ce l-ai pus la grăul grofului dela Alești?
Cam știi în tinerețe cum fug caii nemeșești!..
Să ne ierte Domnul!...

IMBROANE:

Pinteo, nu uită că fiecare

Știe cântecul lui Pinteia împușcat la Baia-Mare!...

PINTEA:

Da, strămoșul meu acolo a căzut străpuns în coaste,
A căzut, cum cad voinicii, ca un căpitan de oaste,
N'a fost hoț, cum credeți astăzi în îngusta-vă prostie,
Ci, cu Rakoczi alături, pentru sfânta slobozie
A luptat.

IMBROANE:

Hai, luptă și tu! Ironie. Noi, flăcăii, te urmăm!...

PINTEA:

Moșule, noi pe rușine cinstea niciodat' n'o dăm,
Și de-o fi nevoie 'n țară, și va fi pe cât socot,
Se va bucură și Pinteia în mormânt, de-al lui nepot!...

UN FECIOR:

Să trăiască!... Să dea Domnul ca să fie precum zici,
Însă azi e sărbătoare, nu ne ține mult aici!...

Murmură mulțimea. Pinteia, întorcându-se spre fereastră,
vede pe Dragoș și dă fuga să-i deschidă ușa.

IMBROANE, cătră o fată:

Un tăciune și-un cărbune, ghici, frumoaso, ce ne spune?
PINTEA, în timp ce deschide ușa stăpânului, cătră
mulțime:

Spuneți tuturor în grabă lângă scară să s'adune!...

RESEMNARE

IOAN DRAGU

...Mi-eră de mult timp prietină; nu una din acele
prietine pe cari le prefer, ci a căror poveste adâncă
îmi place s'o istorisesc. Am cunoscut-o tânără, plină
de o sete fricoasă și pasionată de viață. Clipa de față,
ori cât ar fi ea de violentă, nu-i mulțumea niciodată
lăcomia. Vecinic în afara prezentului, se repezea înspre

viitor, cu o sforțare nerăbdătoare. Vorbirea ei nu era decât un plan perpetuu.

De atunci, și-a trăit o bună parte din viață... Acum câteva zile o priveam fără să mă observ. Gânditoare, nemișcată, cu fruntea răzimată de geam, privea peisagiul sculptor, pe care îl făcea marmora terasei și apa lacului. Umerii i se îndoaiau puțin în atitudinea aceea în care se îmbrățișează resemnarea cu oboseala. Stă așa de mult timp nemișcată și tăcută, până când, apropiindu-mă de ea, îi atinsei brațul și-i zisei:

— La ce te gândești? Ce plan nou îți mai faci?

Se întoarse și, cu glas ușor de tot, răspunse:

— Aștept vremea mesei, — apoi adăogă și mai încet încă, — Nu mai fac planuri.

Odinioară ochii femeii acesteia erau de o violență ciudată; aveau avântul grăbit al gândurilor ei ambițioase: ai fi zis că-i precedau de departe fața. Ascultând răspunsul dat întrebării mele, observai de-odată că privirea-i amorfise. Ochii prietinei mele nu o mai precedau, dimpotrivă, — păreau că rămân în urma ei. În dimineața aceea, am înțeles pentru întâia oară, că prietina mea îmbătrânise.

Voiți să-i respect gândurile, dar, ca și cum ar fi ghăcit ce se petrecea în sufletul meu, îmi luă mâna, surzând dureros, și-mi făcu semn să mă așez lângă ea. Apoi, cu ochii pierduți în jocul câtorva nurași, cari treceau prin fața pătratului albastru din fundul odăii, cu glasul voalat, depărtat, ca și cum ar fi vorbit în ea agonia resemnării, începui:

— Tu ești încă tânăr și nu te-ai retras din mijlocul luptelor și al speranțelor. Poate că ești chiar una din firele acelea fericite cari păstrează până la sfârșit puterea plăcerii. Dar oricât de te-ai crede stăpânul unei părți din soarta ta, nu poți tăgădui că e o nebulie aceea de a căuta mijloacele prin care să deprinzi stelele de pe cer. Uite, pentru că am trăit din chimere prea frumoase și prea ambițioase, de aceea am ajuns ce sunt acum. Nemulțumit de a-mi pregăti o soartă posibilă, am călcat hotarul ținutului interzis. Am făcut planuri de fericire: sărman suflet și planuri de devotament... suflet nebun!

„O! nu trebuie să faci nici odată planuri de fericire! Nu trebuie să pregătim nimic inimei noastre, nici locuri de odihnă, nici unghere de bucurie! Să n'adunăm noi înșine materialul cu care ne vom clădi desiluzia. Să nu stabilim forma fericirii noastre sentimentale, nici să pregătim sărbarea la care nu va veni nimeni! Să lăsăm să lucreze întâmplarea!

„Și apoi, vezi tu, eu am făcut tocmai ceea ce trebuia să evit: planuri pentru binele altora. Nu poți decât să deplângi un suflet nebun ca al meu, care a voit să-și răsădească puterea și focul deasupra altor vieți, să susțină slăbiciuni, să ridice conștiințe, să mângăie, să ajute. Am plănuit, — vai, și cum am plănuit!... — să fac bucurie din durere, să schimb, prin iubire și prin

ingrijiri, viețile sfâșiate în vieți mai dulci și să clădesc din fum minuni prăbușinde...

„Fiecare din planurile astea, ni s'au sfârșit în rău. Cei pe cari am voit să-i înalț, au căzut și mai jos, și în căderea lor mi-au zmulz fășii din substanța mea; cei pe cari am voit să-i mângăi, m'au desnădăjduit: și toți m'au învinuit pe mine!... Aveau dreptate: Nu poți să crezi din nou soarta celorlalți, nici măcar pe a ta. Și dacă ai vrea să încerci asta, nu-ți mai trebuie planuri, ci visuri... visuri zadarnice, visuri triste...”

Tăcui, încându-și cel din urmă cuvânt într'un suspin. Am voit să fac un gest de incurajare, dar intonația dureroasă a frazei din urmă, îmi scormonea mintea ca unoi vinovat, care îi e teamă să nu fie acuzat atunci când se crede în siguranță: „visuri zadarnice, visuri triste.”

Și în clipa aceea am înțeles pentru a doua oară, că fiindcă și-a clădit prea multe din visurile acesteia zadarnice, bătrâna mea prietină, nemișcată și tăcută în fața peisajului de marmoră și apă, nu mai face planuri, nici măcar ușurate. Și tot de aceea, cu ochii amorțiți și inima învinsă, se mărgește s'astepte vremea mesei — cu răbdare, căci nu-i mai e foame.

Inchinare.

*Pământ îndurerat al țării mele
În lacrimi și sânge plămădit,
Cea mai strălucitoare dintre stele
Aprindă-se pe cerul tău umbrît.*

*Și soarele topească vâul ceții
Ce-a 'nvaluit frumoșii tăi copii,
Spre soarele de foc al dimineții
În trituri să-ți innalțe ciocârlii.*

*Cât aur în comorile bogate
Ascund de veacuri fanicii tăi munți,
În holdele de vânturi legănate
Să plece ale spicurilor frunți.*

*Pământ ce trista mea copilărie
Cu visuri de noroc ai alintat,
Țărâna ți-o sărut cu duioșie —
Fii, cuib de vulturi, binecuvântat!*

*Ce tu copilăriei depărtate
În visu-i credincios ai împletit,
Bărbatului setos de libertate
Îi dai aievea visul împlinit.*

*Din seva ta de daruri purtătoare
Adâncul dor de viață eu l'am supt,
Mi-ai pus în mână arma lucitoare,
Cu-ai nopții demoni m'ai trimes să lupt.*

*În pieptul meu tu ai sădit căldură
Și dorul și avântul l'ai sădit,
Adâncul de iubire și de ură
În suflet dela tine l'am primit.*

*M'ai învățat la vișor și furtună
Să nu se plece ochii mei semeți,
Și tot tu astăzi, ca o mamă bună,
Minunea așteptată mi-o trimeți.*

*Curată ca și visul de mărire
Cu care au murit eroii tăi,
Aprinde cu cereasca ei iubire
Lumini nebănuite 'n ochii mei.*

*Și, scuturându-mi lanțurile grele,
Din umbră mă ridică între zei. —
O, tu ai pus pământ al țării mele,
Izvorul de 'ndurare 'n pieptul ei!*

*Și fagurul de dulce mângăiere
În versu-i de zeiță l'ai sădit. —
Pământ umbrît de jale și durere,
Fii binecuvântat și preamărit!...*

I. U. SORICU

SPRE ZĂRI ALBASTRE

GEORGE CAIR

Spre zări albastre ne-am îndrumat, iubito, însuflețit de dragul unuia de altul, atrași de magia indepărtatelor privilegiți, lăsând în urmă turburișul cenușiu al vieții și înalbind în colbul uitării toate clipele petrecute în teamă și neastămpăr.

În calea noastră am întâlnit multe drumuri pustii însulițându-se, unele spre răsărit, altele spre miazăzi..., noi le-am nesocotit și am urmat noaptea firul de lumină depănat de mosorul de argint al lunii, iar ziua, ațâțați de surăsul firii, ne-am călăuzit de adieri șoptitoare, clatin de frunze, și murmur de ape.

Iar dacă nevoe de popas aveam, alegeam în voia noastră când o grădină de serai, când vre-un mirador-s spaniol cu terase învăluite în zorele.

Și unde ajungeam așteptam amurgul, înlănțuiți nebanește, sorbind din buzele-ți moi licoarea vieții!

La răstimpuri dacă te întrebam: — „Cât mă iubesti?” — Tu îmi răspundeai: — „Te iubesc ca umbra: te urmez oriunde, fac tot ce vrei tu, dragule!”

Atunci, înebunit, mă plecam pe sânul tău și ți-a-scultam lung svăcnirile inimei.

Iar când pe crengi umbre moi se lăsau și peste văluri se suia șglobele tipșia de foc a lunii, eu îți treceam prin părul de mătase mâinile mele mângâietoare, îngânând inecitor crâmpie de romanțe cu legănări molcome...

Dacă nu adormei, îți riseepam pe căpătâi flori amortitoare de simțuri, orchideile somnoroase și narcotice tuberoase, cari te furau inecitor pe aripile lor de miresme!

În urmă așteptam și eu, covârșit numai de farmecul tău. Visurile mă frământau până 'n zori, și la deșteptare, părul tău, bălai ca surăsul dimineții, îl găseam resfirat în jurul meu și înțelegeam deplin taina înfiorărilor de peste noapte.

Și iarăși porneam alături mânați spre zările albastre.

Dacă treceam pe margini de lacuri, undele-și o-preau cutreierul lor și apa incremenă dornică de a-ți oglindi talia.

În juru-ți păsările își împleteau trilirurile lor vesele, umplându-mi sufletul de o teamă neînțeleasă: mi se părea că în cripitul lor pripit trăiește învoiala tainică de a mi te zmulge de lângă mine. Oare culoarea părului tău nu înveselea penele multora dintre ele? Mișcările tale, nu aveau ritmul inaripatelor și 'n graiul tău nu tremurau aceleași rostogoliri de sunete cari dănuiesc în gușile lor irizate?

Nelinistit de acest gând ți-am strâns cu putere mijlocul mlădios, iar strigătul de durere, ce stă să năvălească printre buzele-ți încreșate, l-am prins într'un lung și pătimaș sărut.

— Nu, să nu mi te fure, nu vreau!

— Cine?

— Păsările!

Tu ai răs și în guriță-ți luciră șireagurile de cer-celuși albi.

— Nu, poetul meu drag, tu visezi mereu... M'au furat numai gândurile tale și dacă o teamă mă zgudue deseori, e ca să nu te pierd cândva... Mă îngrijesc chiar ele, zările albastre!

Și inebuniți de drag, ne-am abătut din cale într'un luminși cu murmur de izvor și zumzet de albine. Acolo, pe așternut de flori, sub seninul de cobalt al cerului, aștemptăram împurpurată inserare. Cât de iute se scurg ceasurile și cât de neputincioasă e vremea lângă tine!

Cât ai clipi ne prinse luna și în vrăile ei hipnotice ne simțirăm singuri, singuri, în tot întinsul nesfârșit al zărilor...

Atunci ai lăsat să-ți alunece țesuturile ce te ascundeau privurilor mele și când, slobod de ele, corpul

tău răsări inșpumat, luna scutură cu grabă o ploaie de argint care-l polei în întregime. În urmă ți se revărsă pe umeri beteala de aur a părului, și ascultând zvonurile nopții, mângâiați de adieri calde, am veghiat amândoi până 'n zori.

Cu aceiași sfințenie murmură evreul verseturi din Talmud, cu aceiași voluptate soarbe orientalul pipa de hașiș, cu aceiași beție se spintecă 'n extaz Niponul!

Și totuși oboseala nu se prindea de noi, vecinicii pribegii spre zări albastre!

Urmărăm rătăcind zile și nopți deiarându-l, până ne-am trezit într'o clădire fantastică privind de-asupra unui fluviu imens ce-și rostogolea apele cenușii în murmur înăbușit. Câte un vaporas alb tăia apa în curmeziș tipând prelung din sirena, și negrii remorcheri tărau în susul apei plute îngreunate de mărfuri.

Pe țărmul dimpotrivă stânci negre se ridicau, purtând pe crestele lor crenelate palate posomorâte, ce de mii de ani se făcuseră una cu piatra.

Aci pare-se că au sălășăuit altădată potențați sălbateci, califi întunecați de gânduri urâte, și multe suflete tinere au pornit spre alte limanuri, de unde nimeni nu s'a mai întors.

Dim adâncurile de întunecet răsunară glasuri de clopote revărsând melancolie din vuetul lor de aramă.

Simțind tresărirea corpului tău, te-am cuprins în brațe până când spaima-ți trecu. În urmă, ca să-ți omor urâtul, deschisei o carte vechie și din slovele ei încălceite, deslușii un crâmpiei dint'o poveste incintă:

Atunci Obraz-Rece duse la gurița lui arcuția boabele de gilică otrăvite și șopti Mănuțelor palide:

— „Eu plec, frumusețea lumii acesteia, vino după mine acolo unde nu e decât inimă și surăs...”

M'am oprit; în fața noastră stâncile negre se topeau în unda furioasă a fluviului, și în locul lor se ivi amurgul, care ne învăli în lumină de sânge. Zidurile cari ne înconjurau se năruiră și ele, iar noi ne-am trezit pe o terasă subțir de orient.

De jur-împrejur vase mari corintiene și etrușce fumeau aburi viorii. Ființă ta adia acum parfumat de flori de crin prin porii ei fini, iar vinele albastre ale corpului ți se împleteau sub pielea diafană. Cu teama ca să nu le distrăm, te-am așezat pe așternuturi moi de mătase.

Dint'r'un unghier, Satan privind batjocoritor din barba lui drăcească, șopti:

— Folosește-te, lasă goana zărilor albastre, așa cum o ai acum nici când n-o vei mai aveă!”

Înfrigurat de prezicerea demonului, și cum eram iar singuri numai, în lumea stelelor cari pâlăiau sus, ți-am potopit ochii, gura și sânul cu sărutări neburnești...

— De ce ești atât de drăgălaș, visule?

— De ce mă ameteșc atât miresele ființei tale?

De aci încolo nu mai știu...

Par'că o clipă se iviră zările mult căutate. Ne-am avântat spre albastrul lor viu, dar când să ne atingem

țelul, ele se mistuiră în depărtări și în locul lor — din nimic — s'au ridicat stăvile groase de nori, iar pe întunecet frunții lor tăia văzduhul fulgere dese.

Un vânt puternic porni din adâncimile negrului decor, aducând răcoare și miros de humă stropită. Un trăsnet se aprinse, cerul însângeră, ca mușcat de o aspidă uriașe, și la lumina lui, norii gonii în clădării, întruchipau umbre de galere fugare. Copacii, înfoidți, de furtună, păreau că stau să se zmulgă de spaimă și picuri mari de ploaie începură a bate pieziș pe cărări.

În apropiere, coloane de granit adăposteau intrarea unui templu. Ne-am furișat în preajma lor. Prin ușa deschisă răzbeau zvonuri vagi de rugă și o răcoare jilavă ne ajunse, purtând cu ea mireasmă de tămăd și livănțică. Înăuntru, câteva candelă, lucrate în filigram de argint își tremurau sămburii și la lumina lor slabă câteva umbre, stoarse de dureri, cu trupul frânt de mătănie se închinău.

Furtuna trecu iute, din frunzișuri se înălțau neguri albe și printre norii răniți se ivi iar surăsul soarelui. Slujba se terminase, ușile templului fură închise, și ei enorma clădire rămase în pază unui popor de pietre tumulare.

— Bietele suflete, tot așa s'ar fi iubit și ele, cândva... și acum!..

— Se vor fi iubit, poate, dar nu ca noi. Iubirea neburnească noi am născocit-o și va pieri cu noi!. Dar unde au rămas zările albastre?

Și când eram gata iar de pribegire, un glas tainic, dar pe care-l auzeam destul de clar amândoi, ne șopti:

— „Înapoi, visători neobosiți, puneți stavilă pornirei voastre neburne! Zările albastre nu trăiesc decât aprinsa voastră închipuire!. Pentru voi orizontul e nedeslușit și așa trebuie să rămână!. Nu năzuți la mai mult, mulțumiți-vă că iubirea v'a fost lăsată întreagă, alteva nu mai cereți!. De vreți albastru, nu-l căutați în zări; aveți petala de miosotis și corolele de toporași... Priviți-l pe cer la zenit, în apele de mări și în ochii iubitelor voastre“.

Apoi tăcere adâncă se făcu, ca totdeauna dupăce adevărul a fost grăit...

...Iar noi, de atunci, poate ne-am iubit mai mult, dar n'am mai visat atât!

TOAMNA

Întregul cer e plin de nori,
Și parcul e pusliu de flori.

Cad frunzele necontentit
Terasele au muzeii.

Fântâna a murit de mult,
Doar glasul vântului l'ascult.

Plutesc senzații de aramă.
Un glas din alte lumi mă chiamă.

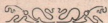
Coboară foamna 'ntunecată,
Mi-e linerețea sfâșiată.

Coboară foamna peste viață,
Mi-e inima un sloi de ghiăș.

Zadar în jurul meu privesc,
Pe tine nu te mai zăresc.

Tăcerea curge ca o apă,
Singurătatea mă îngroapă.

Al. T. Stamatiad.

POVESTE ADEVĂRATĂ

Într'unul din orașele acelea mari în cari trăesc oameni prea bogați și prea săraci, trăia și o biată văduvă săracă, săracă de tot, care nu avea altă avere decât brațele ei istovite de muncă și nu avea altă bucurie decât o copilă mică și neștiutoare încă de grijile și nevoile vieții.

E drept că desii femeia își iubea copilăia, ca ori-ce mamă bună, totuși, din pricină că pârđalnică de sărăcie îi face pe om adesea morocănos, supărăcios și îi taie ori-ce chef de veselie, de multe ori venea acasă plină de năduf și veavănd pe cine să-și descarce supărarea, din te miri ce i se năzureau, lua la zor pe biata fetiță, care neștiind nici cum să împedice, nici cum să liniștească furtuna, se tupilă umilită într'un colț, până se mai înveselea fața mamicăi.

Mama cunoscuse vremuri mai bune, când nu era nevoită să muncească ea pentru pâinea cea de toate zilele și când îi era casa plină cu de toate, ca la ori-ce oameni muncitori și nepățimitori de nici un vicu, și de asta i se părea, firește, viața grea și nesuferită. Fetița însă habar n'avea că poate cineva să trăiască mai bine de cum trăiau ele, căci se trezise în sărăcie și nici nu prea văzuse ea alte case pe cari să le fi bătut huzurul, nici nu se pomenise de vorbă cu alți copii, decât tot de teapa ei și asta foarte rar. Ea era bună bucurioasă să n'o bată nimeni, să aibă fărufioara ei de supă și codrul de pâne, când flămânza și, singură singurică să se joace cât era ziua de mare, în liniște și pustiu odăii, cu pietricele, cu hârburi colorate, cu fel de fel de nimicuri, dar pe cari ea le așeză și le vede în chip de oameni și de case, de grădini, de trăsuri și de animale, cum văzuse de atâtea ori, când eșise cu mama de acasă. Nu-i vorba, a zărit ea odată, într'o seară, la niște ferești mari și luminate, o sumă de păpuși mari și frumoase, așa cum numai îngerii de cari îi vorbea mama adeseori, pot să fie, dar aproape nici nu le-a văzut bine, căci când a țipat tare de bucurie și s'a repezit spre

ferestrele acelea luminate, mama, care era grăbită, a tras-o de mână și i-a spus: „hai că avem treabă, acestea nu sunt pentru noi”.

Oare de ce să nu fie și pentru noi, niște păpuși atât de frumoase, se gândi cu întristare mititică, abia înându-se, cu pașii ei mici și deși după pașul grăbit și mare al mamei, dar de întrebare nu mai întrebă nimic, de-oarece mama îi vorbea cam răstit și înțelose că trebuie să asculte și să tacă.

A tăcut, dar n'a uitat și odată când a crezut ea că poate să întrebă dacă nu cumva tata Crăciunul poate să-i pună odată în păpuși o asemenea păpușă, mama iar s'a întristat puțin și i-a răspuns că fetiței nu-i trebuie un asemenea lucru netrebuincios și scump și că tata Crăciunul nu aduce decât aceea ce le trebuie copiilor.

De atunci fetița n'a mai vorbit de păpușile cele frumoase, pentru că vedeă că mama se supără, dar de gândit nu putea s'o oprească nimeni și de multe ori, când nu mai era țipenie de om în casă și ea se puneă pe jucat, rămânea deodată dusă pe gânduri, acolo departe la ferestrele cele mari și luminate.

Într'o zi mama veni veselă acasă, cum rare ori se întâmplase și cu o mulțime de pachete. Fetița îi sări de gât, cu brațele deschise și apoi se repezi la pachete, dar mama o opri. „Nu, nu se poate, fetița mamei să nu umbli acolo. Și-a adus mama lucruri bune, dar sunt pentru mame, căci mame e Crăciunul”.

Și mama mai spuse fetiței că dacă va pune în căminul sobei, înainte de a se culca, păpușii, mâne, când se va scula, va găsi acolo aceea ce tata Crăciunul știe că-i trebuie copilei.

— Dar, adăogă mama, copiii cari nu vor să creadă că tata Crăciunul le aduce lucrurile, nu găsesc nimic, dimineața.

— Eu cred, eu cred, strigă copila plină de bucurie și cu mânuțele tremurând de emoție, își desfăcu grăbită păpușii din picioare și îi așeză în cămin.

Apoi se grăbi să se culce, căci voia cu ori-ce preț să vină dimineața și să-și ea din cămin o păpușică așa de frumoasă, cum văzuse ea, căci doar tata Crăciunul, care știe ce dorește fiecare copil, o fi citit în gândul ei.

A doua zi copilăia găsi în păpușii, trei perechi de ciorapi, mânuși și o căciuliță.

Mama o sărută cu bucurie și privind-o în ochi îi spuse:

— Ai văzut că tata Crăciunul a adus fetiței tocmai ce-i trebuie?

Fetița surăse, nu spuse nimic, dar gândi:

— Nu prea știe tata Crăciunul ce îi trebuie unora copiilor.

Fetița mai crescuse cu un an, însă tot nu uitase de păpușele cele frumoase.

Eră iarăș sara Crăciunului, dar mama încă nu se întoarse acasă și fetiței îi era somn. S'ar fi cul-

cat să adoarmă mai iute și să nu se mai trezească decât dimineața, cu darul pe care aveă să i-l aducă tata Crăciunul. Și de bună seamă îi va aduce o păpușă, căci vede el că îi trebuie fetiței un asemenea dar frumos. Vorba e că nu știa unde să pună păpușii. Stăteau acum în altă casă și în odae, în locul căminului, eră o sobă de fier, în care focul eră pe isprăvite.

Copila se învărti, ce se învărti în jurul sobei și își zise că, de sigur dacă tata Crăciunul poate intra printr'un cămin ca să ajungă la ghețele copilului și să-i pună acolo darul, desigur că tot așa de bine poate intra și printr'o sobă de fier.

Se desculță prin urmare, așeză pantofiorii în sobă și se culcă fericită, visând la păpușa cea frumoasă, pe când ghețele sfărâiau în sobă.

Glusul muștrător al mamei, o zmcitură și un miros inecăcios de fum, treziră fetița din somn...

— Mi-a adus tata Crăciunul păpușa? întrebă fetița tresărind și frecându-se somnoroasă la ochi.

Rămasă însă cu privirea speriată în fața mănioasă a mamei, care-i arată o pereche de pantofiori arși pe jumătate.

— Îți trebuie păpușe, hai? copil nemulțumitor ce ești. Iată, ți-a luat și ghețele, bunătate de ghete, noui nouțe...

Și fetița, cu totul amărâtă și somnoroasă, își lăsă din nou capul pe perină, gândind, cu întristare, că se vede că tata Crăciunul a îmbătrânit de tot, de nu mai știe și nu mai vede ce le trebuesc și ce vor copiii...

L.

SONET

Și-a stat cuvânt: „În veci să n'ai hodină“!..
Iar tu, de-atunci, Tărănă, ca și marea
Ce-și răsvrășește 'n urlul zbcuciumarea,
Spumând de-atunci spre Tronul de lumină,

În van aștepți de veacuri îndurarea,
În van blesemi când ești de daruri plină,
Și 'n van scrășești!... Rădică-te senină:
În muncă-i toată binecuvântarea!

Iar când comori de 'nțelepciune multă
Vei dobândi spre-a Domnului mărire,
Și 'n cununată 'n nimb de strălucire

Te-ai înălța până la El, ascultă
Cum din adânc pornește spre 'mpăcare
Izvor de fihnă 'n sânul ău: Răbdare!.

A. Mândru.

Vacanță pe negândite.

FL. CRISTESCU

Erau trei zile de când începuse luna lui Undrea și zăpada nu mai venise, să înalbească dealurile, care, negre și posomorâte jeleau par'că de dorul verdeții.

Nu venise însă zăpada, dar vântul rece, care țipa sălbatic prin ramurile copacilor, spuneă că n-o să mai zăbovească multă vreme.

Eră o zi friguroasă și posomorâtă.

Soarele nu se vedeă; dar, dacă socoteai după copilașii cari suiau grăbiți cărările spre școală, gheceai că trebuie să fi trecut de amiază.

Școala eră o casă mare și veche, care — așa cum stă sus, pe deal, lângă șosea, între două căsuțe mici și curățele — sămăna cu o babă bătrână și zbărcită, care stă țanțoșă între două femei tinere și frumoase.

De aci, de pe prispa școlai, care eră și prispa primăriei, se zărea, departe 'n vale, apa Oltului, cum se încovoia, ca un șarpe, pe la spatele viilor și se ascunde apoi după o pădurice de sălcii; iar dela marginea păduricei — încoace — pe lângă șanțul viilor se deslușea bine o ceată de oameni, cari se îmbrănceau, țipau și zbiearau de par'că veneau turcii.

Cât ai plesni din palme toți copiii din școală eșiră pe prispa.

— „Țigani!, mai... țigani!, uite-au prins țigani!“ strigă cu vocea răgușită unul dintre școlari.

— „Ehei! țigani!, țigani! — răsăra ceilalți — au prins țigani!“

Pe poteca dela spatele școlai coboră grăbit primarul cu alți doi oameni; iar în lungul șoselei se zăreau venind în fugă oamenii din sat, cari zoreau spre primărie să vază ce-i.

Ceata celor cu pricină a ajuns la școală odată cu primarul.

Erau vre-o douăzeci de oameni, cari s'așteau cu bice și cu ciomage de toate părțile; iar în mijlocul lor se zbăteau ca în gura morții vre-o cinci-șase țigani, rupți și zdrențoși de par'că fuseseră prinși pe apa Sâmbetei.

— „Uite-i Domnule Primar! Hoții, țigani! I-am prins... Ți-i-am adus!.. Leagă-i... Închide-i... hoții“ răsună glasurile românilor; iar țigani abia se auzeau: „Săi că ne-a homorât, Dom'le premar... ne-a homorât“.

— Puneți mâna și-i legați colea de stălpul prispei — porunci primarul.

Lumea se liniștește puțin. Toți răsuflară. Din sat însă, oamenii curgeau ca la bălcui.

Ca fulgerul trecuse din casă 'n casă vestea că 'n zăvoiu dela Lupărie au fost prinși țigani, cari spărseseră noaptea la Ruse cărciumarul.

Țigani fură împinși cu de-a sila peste șanțul șo

selei și legați grămadă de un stâlp al prispei; iar copiii speriați fugiră în clasă.

Zgomotul și zvarva de afară însă nu-l lăsa să stea liniștiți în bănci.

Căți-va din clasa a cincea săriră la geamuri. Niț'al Vierului se sui cu picioarele sus pe tocul ferestrei și începă să răză cu hohot. După el se mai suiră și alții.

— „Dați vă jos măi, vă vedem și noi!” strigau necăjiți cei cari nu se putuseră sui.

— „Stați, o să vă spui eu la tata popa” — amenința unul mărunțel, care tremura de ciudă că nu poate să vadă și el ce-i afară.

Radu-al Mariței — un băețel slăbuț și oacheș, din clasa patra — se căzneă să tragă o bancă mai aproape de fereastră, dar se trudea zadarnic, căci pe bancă se grămădiseră toți, cei cari nu apucaseră la geamuri.

Toată clasa eră un balamuc. Unii rădeau cu lacrimi de bieții țigani, alții strigau cât le lua gurile, necăjiți că nu pot să privească și ei.

Monitorul singur își găsisese un locușor la fereastră și nici nu se mai gândea să facă liniște.

Radu-al Măriutei necăjit că nu poate să tragă banca, cearcă să se sue și el la fereastră.

Cei dintr'a cincea însă, dau din picioare și nu vor să-l primească.

Radu crapă de ciudă.

„Așa? bine! las' vă spui eu la tata popa!” strigă el mănios, ștergându-și cu mânăca zăbunașului, sudoarea de pe frunte.

Apucă apoi piciorul unuia din cei dela fereastră și începă să-l tragă. Acesta, de frică să nu cază, s'apucă bine cu mâinile de umerii celor din naintea lui și se împinse spre fereastră. Niț'al Vierului, care eră în fruntea tuturor, de frică să nu spargă geamul, înțepenii picioarele în tocul ferestrei, strânse bine mâinile pe gergevele și vră să împingă îndărăt spre cei dela spate.

De odată însă fereasta se desprinsese din ea cu toc cu tot și toți cei dintr'a cincea căzură cu ea grămadă dincolo, pe prispă, la picioarele țiganilor.

O zguduitoră puternică făcū să tremure toată școala. Țiganiile înlemniră de frică.

Copiii din clasă începură să tipe. Oamenii, cari veniseră la primărie, uitară și țigani și tot și alergară buluc împrejurul celor cari căzuseră cu fereasta.

Primarul rămăsese rezemat de ușa cancelariei, galben ca turta de ceară.

„Să vie milițenii!” porunci el așa cu gura pe jumătate.

Copiii, cari căzuseră mai de-asupra au scăpat mai eștin; Niță însă abia s'a sculat din grămadă de cioburi, jupuit așa de rău pe mâni și pe față, încât e lac de sânge.

Cei de de-asupra s'au sculat buimăciți și s'au a-

mestecat printre oameni; iar pe Niță l'au ridicat doi inși pe brațe și l'au pornit spre casă.

În școală copiii plângeau și dărdăiau de frică, pe prispă oamenii priveau tăcuți și îngrijorați; numai țiganiile erau mulțumiți și rădeau pe 'nfundate.

Tocmai atunci scoboră pe la spatele școlaei și tata popa, învățătorul satului.

Sfinția Sa se miră de ce-i atăta lume la primărie și nici nu băgase de seamă că i s'a prăbușit fereastră dela clasă.

Primarul îl chemă de-oparte, îi șopti așa încet despre cele întâmplate și intră în clasărie.

Popa se uită buimăcit la fereastră, care-i stă grămadă la picioare și luându-se cu mâna de barbă, strigă năcăjit: „Bate-v'ar mânia ceriului, nelegiuților!”

Intră apoi în clasă. Copiii tremurau în bănci și de frică abia își mai țineau răsuflarea.

— „Vedeți ce-mi faceți voi mie, nelegiuților... Vedeți?”

— „Au căzut cu fereastră, părinte, clasa cincia, părinte...” suspină un copilaș din clasa întâia.

— „Lasă-i! așa le trebuie! — răspunse popa — așa le trebuie! Viermii pământului!..

Hăml... de!

Acum e frig. Cum să facem noi lecție fără fereastră?!”

Duceți-vă acasă și spuneti părinților că v'am dat vacanță trei zile, până ne-or pune fereastră la loc, ați auzit?”

— „Sărut mâna”, strigară copiii într'un glas.

S'a făcut rugăciunea și apoi, unul câte unul, copiii s'au strecurat pe lângă țigani, cari erau legați tocmai în fața ușii, și au zbughiat-o acasă.

Acolo, au aruncat cărțile și au venit repede îndărăt să privească la țigani și la spărtura din zid, care sămănă cu o gură largă, prin care le rângea par'că școala de care scăpaseră pentru trei zile.

Până sara, spre sfințitul soarelui, copiii din sat au tremurat pe șoseaua din fața primăriei.

Iar când au pornit milițenii cu țigani la suprefectură, școlarii i-au petrecut până dincolo de marginea satului.

Și, dacă n'ar fi fost prea frig și prea întuneric, ei i-ar fi petrecut bucroși și pân' la suprefectură, căci numai după urma lor căpătaseră trei zile de vacanță...

— Numeri singuratici din „Cosinzeana” se gătesc spre vânzare în toate locurile unde se află de vânzare „Libertatea”!